Eero Paunonen & Paula Korkeamäki
Q Power Oy
9.10.2024

Q Powerin ajatuksia koskien asiantuntijalausuntoa Ympäristövaliokuntaan

HE 121/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Uusiutuvien polttoaineiden käytön edistäminen liikenteessä

Ilmastonmuutoksen hidastamisen kannalta keskiössä tulisi olla liikenteen osalta elinkaaren aikaisten päästöjen vähentäminen. Nykyisessä esityksessä jakeluvelvoitetasoa lasketaan kuitenkin merkittävästi. Esityksessä todetaan kappaleessa 4.2.4, että lainsäädännön ympäristövaikutukset ovat pääasiassa kielteisiä.

Esityksessä todetaan myös, että jakeluvelvoitetason alentaminen vaikuttaa sekä biokaasulaitosten että RFNBO-polttoaineiden investointivarmuuteen, investointipäätökset ovat usein perustuneet odotuksiin markkinoiden kasvusta jakeluvelvoitteen myötä.

RFNBO:n jakeluvelvoitteen odotetaan lisäävän investointeja ja edistävän vetytaloutta, nämä investoinnit tasoittaisivat tulevaisuudessa myös sähkömarkkinan hinnoittelua. Kansallisia ilmastotavoitteita pyritään saavuttamaan edistämällä vetytaloutta ja mm. teollisuudessa tuotettujen hiilidioksidipäästöjen poistamista ilmakehästä. Vety ja siitä tuotetut polttoainejohdannaiset eli RFNBO:t on huomioitu esityksessä omalla osuudellaan jakeluvelvoitteessa. 4% osuus on korkeampi kuin direktiivissä edellytetään ja näin ollen myös kannustava alan investointeja ajatellen.

Edellä mainittu 4% osuus voi edistää toteutuessaan myös kotimaisten teknologioiden kehittämistä ja kaupallistamista kotimaassa toteutettavien investointiprojektien lisääntyessä. Keskeistä on, että regulaation ennustettavuus on hyvällä tasolla ja tämän kaltaiset prosenttiosuudet kehittyvät suunnitellusti myös tulevaisuudessa.

Toisaalta esityksen mukaisen toteutuksen katsotaan heikentävän investointien houkuttelevuutta biokaasusektorilla. Biokaasusektorilla on myös potentiaalia biogeenisestä hiilidioksidista lisävedyn kanssa tuotettavan synteettisen metaanin eli eMetaanin tuottamiseen. Hyödyntämällä poistettavaa hiilidioksidia saadaan biometaanin tuotanto lähes kaksinkertaistettua samalla syötemäärällä.

Jakeluvelvoitetason alentaminen yleisen velvoitteen osalta lisää yleistä epävarmuutta investointien saralla. Uusiutuvien polttoaineiden

kokonaiskysynnän kasvaminen edistää ydintavoitetta eli fossiilisista polttoaineista pois siirtymistä. Lakiehdotuksen osalta ydintavoite ei toteudu, yhtenä fossiilisten polttoaineiden käyttöä lisäävänä tekijänä on, että sähkö on sisällytetty samaan yleiseen jakeluvelvoitteeseen kuin biopolttoaineet. Tämän lisäksi on luotu rinnakkainen joustomekanismi. Molemmat seikat lisäävät jakelijan vapautta toteuttaa jakeluvelvoitetta ja ehkäisevät kustannusten nousua. Toteutus tuo kuitenkin mukanaan riskin siitä, että uusiutuvien polttoaineiden kysyntä ei lisäänny vaan hinnoittelulla ohjataan jakeluvelvoitteen täyttämistä sähköllä tai vaihtoehtoisesti helposti toteutettavilla hiilensidontatoimilla. Kuten ehdotuksissa todetaan tämä johtaa fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntymiseen.

Jakeluvelvoitelainsäädännön muuttaminen tähän suuntaan vaarantaa tulevia investointeja uusiutuviin polttoaineisiin erityisesti kaasujakeiden kuten biokaasun ja biometaanin osalta. Kyseessä oleva ehdotus nojaa vahvasti vientimarkkinanimuun kotimaisen kysynnän laskiessa, tähän on pienehkön, paikallisen hajautetun polttoainetuotannon haastavaa vastata jakeluinfran puutteellisuuden ja vuoksi.

On toivottavaa, että fossiilisista polttoaineista pois siirtymistä voidaan edistää paikallista tuotantoa ja omavaraisuutta kasvattamalla. Kotimaisista raaka-aineista tuotetun polttoaineen käytön edistäminen on etu myös viennin näkökulmasta. Näkemyksemme mukaan tämän lainsäädännön vaikutukset ympäristön osalta ja fossiilisten polttoaineiden korvaamisen osalta jää vajavaiseksi.

Ehdotamme, että kotimaisista raaka-aineista tuotetut biokaasu, biometaani sekä bio-LNG polttoaineet tuodaan jakeluvelvoitteessa omaksi alakohdakseen kuten RFNBO-polttoaineet tai vaihtoehtoisesti jakeluvelvoitetta nostetaan liikennesähkön jakeluvelvoitteen määrällä. Tämä vahvistaisi sekä vety- että biotalousmarkkinan kehittymistä ja ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä toisi tasapainoa investointinäkymiin.